

Recomanació pel canvi de dades personals a la història clínica



Gener 2022

Direcció o Coordinació:**Autors o redactors:**

© 2022, Comissió Tècnica en Matèria de Documentació Clínica.

Alguns drets reservats

© 2022, Generalitat de Catalunya. Departament de Salut.



Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 4.0 Internacional.

La llicència es pot consultar a la pàgina web de Creative Commons.

Edita:

Secretaria General.

I edició:

Barcelona, gener de 2022.

Assessorament lingüístic:

Servei de Planificació Lingüística del Departament de Salut

URL:

https://canalsalut.gencat.cat/ca/professionals/consells_i_comissions/comissio_tecnica_en_materia_de_documentacio_clinica/criteris_i_protocols_de_referencia/

Disseny de plantilla accessible:

Oficina de Comunicació. Identitat Corporativa.

En diverses ocasions ens hem trobat un ciutadà que, per diversos motius, reclama un canvi de les dades personals que figuren a la seva història clínica (HC). Principalment, aquestes peticions recauen en canvis de nom i cognoms, i de correccions com ara la data de naixement. En són exemples els casos d'adopcions o la gestió de la dada del nom sentit de les persones trans (en la documentació administrativa de salut, i també concretament en la informació de l'HC); aquest últim, permet que les persones trans puguin ser tractades i anomenades d'acord amb el gènere amb el qual s'identifiquen. Altrament, pel que fa al canvi de nom o cognoms, només poden ser modificats d'acord amb el compliment d'uns requisits establerts pel registre civil. Són exemples d'aquests requisits que els cognoms nous pertanyin legítimament a la persona interessada o bé que els que resultin del canvi no pertanyin a una sola línia, sinó que una sigui de la paterna i l'altra, de la materna.

Davant d'aquest context, la Comissió Tècnica en Matèria de Documentació Clínica (CTMDC) ha rebut la petició d'uns pares d'una nena menor d'edat, els quals sol·liciten que es canviï la dada del nom sentit a tots els informes antics intrínsecs a la seva HC.

D'acord amb la Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de les lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia, empara que es pugui modificar aquesta informació a la targeta sanitària i a l'HC. En l'article 16.3.j estableix que les administracions públiques de Catalunya, en les línies d'actuació relatives a la salut i al sistema sanitari cal que:

- Adoptin els mecanismes necessaris perquè la documentació administrativa i els formularis mèdics s'adeqüin a l'heterogeneïtat del fet familiar i a les circumstàncies de les persones LGTBI. A aquests efectes, la Generalitat ja ha inclòs aquesta gestió al catàleg de tràmits i el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies ha dictat la Instrucció 1/2019, sobre l'adequació dels formularis del Departament a la Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per garantir el dret del col·lectiu LGTBI i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.

Un cop rebuda la petició de com i quan canviar aquestes dades personals a l'HC, s'exposa el següent:

- Prèviament, es plantegen una sèrie de problemes com ara:
 - La possibilitat d'extreure en suport electrònic la documentació amb la nova identificació que sol·licita el pacient (documents anteriors en paper o amb altres tipus de suport).
 - Els dissenys del programari de proves mèdiques que possibilitin adaptar i treure la nova identificació en la documentació sol·licitada.

- D'altra banda, el principi de seguretat jurídica comporta que el canvi de nom s'ha de fonamentar en un document que tingui plena validesa (DNI, passaport, carnet de conduir o certificat del registre civil). Si no es parteix d'aquesta premissa, no es pot fer cap canvi. L'HC ha de garantir l'autenticitat del contingut, el qual inclou la identificació exacta de la persona pacient (article 10 de la Llei 21/2000). Tanmateix, hi hauria d'haver un camp en el qual consti el canvi de nom i sexe en defensa del principi d'exactitud i traçabilitat. A mode d'exemple, per poder donar continuïtat assistencial en les adopcions, es va crear una nova funcionalitat de "Fusió per adopció" implícita en el Registre Central d'Assegurats (RCA). Aquesta nova fusió d'assegurats relaciona el registre RCA posterior a l'adopció amb l'anterior per tal que des del registre posterior (el més recent) es tingui accés per consultar l'anterior, però no a la inversa. L'objectiu últim d'aquesta fusió és permetre la continuïtat i traçabilitat en l'HC del menor adoptat alhora que es protegeix la confidencialitat de la nova identitat. Així doncs, els canvis de nom impliquen que, a partir de la data en què es presenta el document que oficialitza el nou nom, tota la informació nova d'aquella persona serà amb la nova identitat, sense perjudici que internament l'entitat faci una fusió de l'HC preexistent amb l'antic nom i el nou nom, d'acord amb el deure de proporcionar l'assistència deguda a tota persona i el deure de garantir una única HC per pacient en cada centre.
- Actualment, ja hi ha centres que disposen de les eines necessàries per respondre davant una sol·licitud de canvi de nom: la persona que ho sol·licita aporta la documentació legal adjunta (documents abans esmentats que tenen plena validesa) i es procedeix a modificar el nom als documents, deixant constància del canvi en un registre. Però no tots els sistemes d'informació que gestionen històries clíniques contenen un camp per explicar i deixar constància del canvi de nom i/o sexe. En aquest sentit és indispensable que quedi constància que el canvi de nom va lligat amb el canvi de sexe, ja que és un aspecte que té incidència en la prestació de l'assistència (no és el mateix que quan es fa un canvi de nom de Maria per Roser). Per tant, quan el sistema que s'utilitza no preveu específicament el camp, cal que el professional en deixi constància en algun altre espai dins de l'HC.

Tot plegat fa que es conclouï que hi ha la necessitat d'establir un sistema que garanteixi la unificació i traçabilitat d'aquesta informació a totes les fonts (dades d'altres centres i de l'HC3) i que la modificació estigui condicionada a haver d'aportar la documentació legal pertinent. En aquest sentit, actualment el Registre Central d'Assegurats (RCA) del CatSalut s'encarrega dels casos de:

- Canvi de codi d'identificació personal (CIP) per un canvi de cognoms, gènere o data de naixement que només es pot fer a través de les oficines de les

regions sanitàries o dels serveis centrals del CatSalut i per validar-ne el canvi hi ha una revisió exhaustiva de la sol·licitud que s'ha de verificar amb les fonts d'informació disponibles: consulta a la base de dades del DNI/NIE de la Policia Nacional a través de la Plataforma d'Integració i Col·laboració Administrativa (PICA). També es guarda l'històric de canvis per poder-ne tenir una traçabilitat. Així, sempre hi ha un CIP vigent i el CIP anterior queda relacionat amb el vigent.

- Fusió de dos CIP per duplicitat: un queda vigent i l'altre queda relacionat amb el vigent (en la consulta a l'RCA a qualsevol CIP, el vigent o el fusionat, sempre retorna les dades del CIP vigent). Internament, els CIP tenen un número intern d'assegurat (NIA) que es manté en el cas de diferents canvis del mateix CIP i en el cas de fusió de dos CIP, també es fusionen els NIA, i queda un NIA vigent del CIP vigent i l'altre NIA fusionat amb el del CIP fusionat.
- La persona que tingui un nom sentit diferent del gènere que té a l'RCA (no hi ha canvi de CIP ni de gènere). En aquests casos, l'RCA disposa d'un atribut per poder identificar-los.

En qualsevol d'aquests canvis es manté la traçabilitat dins de l'RCA i en conseqüència es podria fer una transferència d'aquesta informació a altres sistemes d'informació (HC3, eCAP).

El tema és molt extens perquè afecta un ampli ventall d'autors, entre els quals els encarregats del tractament que entren en contacte amb aquesta dada identificativa. En aquest sentit, cal recordar que la normativa de protecció de dades ja preveu que la relació entre responsable i encarregat ha de quedar regulada pel que disposi el contracte d'encàrrec de tractament (article 28 del Reclament general de protecció de dades, RGPD) i que correspon al responsable definir i garantir l'aplicació de les mesures (articles 28 i 29 de l'RGPD).

D'acord amb el que s'ha exposat anteriorment, la Comissió recomana:

1. Canviar les dades personals sempre que aquestes es justifiquin mitjançant algun document oficial, DNI, passaport, carnet de conduir o certificat del registre civil.
2. Deixar constància explícita a l'HC envers els canvis efectuats que afavoreixin en tot moment el manteniment de la traçabilitat, tot recordant que l'HC és única.
3. Que els canvis de nom no afectin la informació preexistent de l'HC perquè aquesta informació és correcta i, per tant, no pertoca el dret de rectificació de les dades en aquest cas concret, d'acord amb el que preveu la normativa vigent de protecció de dades. No obstant això, cal recordar que qualsevol sol·licitud d'exercici del dret de rectificació, com qualsevol altre dels drets

previstos a l'RGPD, han de ser atesos pel responsable, i que cal respondre adequadament als afectats, si escau, explicant perquè és adequada o no fer la rectificació sol·licitada.

4. Afegir una indicació respecte a l'HC, en el sentit que a més de modificar la documentació que el centre SISCAT publiqui a l'HC3, també hi hauria d'haver un avís, per tal que altres que hagin pogut treballar la documentació en la versió no actualitzada (nou nom) sàpiguen que s'ha produït un canvi de pes. En aquests sistemes l'alarma o indicació hauria d'esmentar que la modificació del nom va més enllà, ja que obeeix a una qüestió de canvi d'identitat sexual i aquest canvi és de pes des d'un punt de vista assistencial. Per tant, es recomana que tots els centres i institucions que interactuen amb l'RCA recullin aquest avís i conseqüentment adaptin els seus sistemes d'informació.